Teol. 5116.

Dziewulskiego ks. Marcella: Złotnik albo się dla Nieba dorabiający wyznawca Chrystusów S. Eligiusz, Biskup Noviomeński, Apostoł Flandryi:

ZŁOTNIK
Chlebá śię dla Niebá dorabiáiący
WYZNAWCA CHRYSTUSOW
S. ELIGIVSZ
BISKVP NOVIOMENSKI,
APOSTOŁ FLANDRYI.

W Krákowie Roku 1720 w Kaplicy Złotnickiey, przy Kośćiele S. Fránćiszká w krucganku będącey, w Niedźielę pierwszą po Narodzeniu S. Iana Chrzćićielá, á szostą po Swiątkách, pod czás solemnego tamże, z Odpustem zupełnym od S. Stolice Apostolskiey nádánym, Nabożeństwa, Kazániem

Collegii Cracoviensis Soc. IESU

REPREZENTOWANY.

Przez
X. MARCELLA DZIEWVLSKIEGO, S.T.L. Kustoszá ná ten czás Chełminskiego, Kaznodźieię Ordynáryuszá Krakow. Fránćiszkáná

W KRAKOWIE, w Drukárni Fránćiszká Cezárego, J. K. M. y J. O. J. M. X. Biskupá Krákow: Xćiá Siewierskiego, Ordynaryinego Typografá.

15.

Wielkiemu przed BOGIEM, Aniołámi, y ludźmi,
Cnotą, zasługą, przykłádnośćią;
Niebo, Chwały Bożey promocyą, dźwigaiącemu
ATLASOWI;
Ziemię, wielowładną przed BOGIEM protekcyą, wspieráiącemu:
potężnemu Kośćiołá Swiętego Filarowi.
Páná Niebieskiego y ziemskiego szczęśliwemu
NOSICIELOWI;
Piekielnym Filistynom strásznemu
SAMSONOWI;
Lwy y Niedźwiedźie pokus zwyćiężáiącemu
DAWIDOWI;
Naczyniu Imieniá IEZVSOWEGO wybránemu:
w chwalebnym S. Ewángelii opowiádaniu,
drugiemu PAWŁOWI;
Ogniem y mieczem nieustrászonemu, Wiáry S. y prawdy
ZELATOROWI;
Czći, bogactw, y roskoszy wzgárdźićielowi;
Nád świátem, ćiáłem, y czártem
TRYVMFATOROWI
MĘCZENNIKOWI CHRYSTVSOWEMV
KRZYSZTOFOWI SWIĘTEMU,
z ochoty, pobożnośći, miłośći, przećiwko temuż Patronowi
swoiemu osobliwy áfekt máiącego
KLIENTA:
Author niegodny, mnieyszą nád nic pracą swoię y z sobą
ofiáruie:
SWIĘTEMV SWIĘTEGO POCHWAŁĘ.
Ná cześć y Chwałę
cudownego w Swiętych swoich
BOGA.

Swięty KRZYSZTOF, pátrzćie ſię, czego dokázuie:
Nośićielá wſzech rzeczy, honor, że portuie.

Z BOZEY łáſki y z ſwych Cnot tákiey nábrał śiły:
Ze udźwignął ten ćiężar, świętym duſzom miły.

Męczenniku Chryſtuſow
KRZYSZTOFIE SWIĘTY

Ie tylko mnie ſczęśliwość, lecz y honor potyka, gdy okázya iáka táka uczynić ći przysługę, KRZYSZTOFIE S. *Lękam ſię co prawdá: że grzeſzny Swiętemu, niegodny godnemu:* conſcium tenuitatis opus: *Większemu nad źiemſkie preeminencye,* in victimam *ſubmiſſyi moiey ofiáruię; lecz to czynię w nádźieię: że w tobie niewymowną dobroć (ktorą BOG ſam ukochał, ukoronował) upátruię:* Terret quidem magnitudo dignitatis, ſed allicit promptitu-

do bonitatis; y że ofiárá moiá: in morte pretioſus; w godnym widzeniu y podźiwieniu żyćiu: inæſtimabilis; w chwale wiekuiſtey Regni Collega y przyiaćiel, iednego z tobą w BOGV ſercá, toć ſkarb nie ládá: Qui invenit amicum, theſaurum invenit (Eccl. 6.) Nie wzgárdzone choć w podłym worku złoto: w proſtym naczyniu koſztowne wino: przez ládá ſługę przyſtáne bogáte Regalia, nie trácą ſłymy, bo przez ſię drogie: Quod eſt ex ſe tale, ubicunque ponatur, ſemper eſt tale. Nie podaſz w reiektę Biſkupiego Imieniá, choć z niegodney dobrego imienia oſoby moiey: munere placabilis ipſo. y owſzem, mężnieyſzy nád Atláſá Chryſtuſow Portytorze: z tey miłośći, ktora ſię z BOGIEM, á w BOGV ze wſzytkiemi Wybranymi iego ſerdecznie kochaſz: z miła chęćia powagę ELIGIEGO portowáć raczyſz: coram Regibus & Principibus, & populis terræ; owego Złotniká: co twoie kochánie, ubogiego w ubogich IEZVSA, y nie raz, uzłoćił: Quia quidquid pauper accipit, Chriſtus acceptat (S. Chryſoſt.) owego Bożego Piáſtuna: co tego Páná, w głowie y ſercu zawſze nośił, zawſze miał ná ięzyku, mowiac ſłowámi Proroká, ſemper laus ejus in ore meo. (Pſ. 33.) I ty o ſzczęśliwy Iezuſow Nośićielu! wſzytkiegoś ſię ná tę funkcyą poświęćił: glorificare & portare DEVM. Nie tylko in Corpore, lecz więcey in animo, Olbrzymie w doſkonáłośći; zaſług twoich proceritas: żeś tylko w oczach twoich máły, w oczach Boſkich, Anielſkich, y ludzkich auguſtiſsima ſanctitatis moles; przenośiłeś nie tylko wzrokiem lecz y áfektem preeminencye świátowe, ná źiemi cáły, y oraz w Niebie wſzytek; pod nogámi ludzkiemi, y owſzem głębiey piekłá przez pokorę, y oraz wyżey Niebá, bo w BOGV zátopiony, przez Bogomyślność. Mocnieyſzy nád Kokleſá y Horácyuſzá, bo w pokuſách niezwyćiężony, cáłey widomego y niewidomego nieprzyiaćielá opárłeś ſię potencyi: wſzytek zawźiętośći iego wytrzymałeś impet: Sê victô Victor inclytus; zniozłeś z śiebie namiętnośći, ná ſobie zelżywośći, tyráńſkie okrućieńſtwa: Victor ſub gladio. Zwyćiężyłeś ſzátána, świát, y ćiáło; liczny tego, Krolowi nád Krolmi pozyſkány, dowodem niewolnik: Pogánie do Wiáry náwroceni, grzesznicy do pokuty przywiedzieni. A Nicetá y Aquilinà co mowia, nierządnice, á potym Chryſtuſowe Męczenńice? Mocnieyſza nád Káwálery, przy wrodzoney ſłábośći płeć: Nulla vis flammæ, tumidiq; venti tanta, nec teli metuenda torti (Senec.) nád Potentatámi przewodźi, nád Mocarzámi dokázuie: regnat, & in ſupremos jus habet illa viros. Sámſoná, co Lwy duśił, wilczycá (Dalilá mowię) ſkrępowáłá, ſerce prośbámi, á potym ręce poſtronkámi: Et qui Leones ſtraverat, à lupa ſternitur. (Emm: Theſ.) Holofernes Márſowi ſtráſzny, ſuccubuit Mars ipſe viro: przez Wenerę zginął, pięknośćią zniewolony, zá oczy poimány; ow ſrogi lew, ſkoro śliczną Iudytę obaczył, w kozłá ſię obroćił: y ſławą że przećię nie pod kożik, ále pod miecz: ſromotą: że od ręki białogłowſkiey; nieſzczęśćie: że pogáninem, w grzechu, y w nie iednym, poległ. Cáłą potęgę Aſſyryiſką, pod ktora źiemiá drzáłá; Dámá iedná zmieſzáłá, zkonfundowáłá: Vna mulier fecit confuſionem

sionem in castris Assiriorum. *Cięſzka S. Piotrowi, z rycerzámi rycerzowi, z odźwierną potyczká; iákby mu kát z mieczem nád ßyią ſtánal, gdy owá ſłowo rzekłá:* Et hic cum IESV Galilæo erat. *Nie wſkoráli z S. Iákubem Puſtelnikiem Czárći: dopiero gdy nań urodźiwą Dámę przeſtáli:* Quem monſtra formidabant, forma proſtravit caduca. *Tenći ná ćiebie* KRZYSZTOFIE S. *świát y piekło ſturm przepuśćiło, gdy Nicetę y Aquilinę; lec z ná Męczenniká, nie ná miłośniká tráfiło, y impet ſtráćiło:* extinxiſti im peccum ignis. *Swey śile nie ufáiac: ná Niebian záwołałeś rátá:* auxilium de Sancto. *Wźiałeś BOGA ná pomoc: ná goraca upadßy modlitwę, ogieńeś ćieleſny ugáśił. Ześ ſię bał BOGA: y wſtydu w oczách nie máiace Metreſſy ſtrachuś nábáwił; gdy ná nich w ćiemnicy nieznośna uderzyłá świátłość: obaczyły, że nie ná ſwego tráfiły, że Wßechmocnemu BOGV ich złe zamyſły wiedome były. Przelęknione, że iák ogniem oſypáne: y z wßeteczney wyſtygły goraczki. Ná duſzy iuż umárłe, ná ćiele zmartwiáły, ledwie nie trupem pádły, iuż ſrodze BOGV cuchnace; wołały ná ćię miłośierdźia, okrutney miłości niewolnice; owe świátá zgorßyćielki z ćiebie ſię zbudowáły; ná śiłách ukrzepczone, Wiáry S. náuczone: Imię Chryſtuſowe wyznáły, y krew dla niego wylały.* (Marul.) *Laſká z ktoraś chodźił tę wiktorya pokazáłá: gdyć ná zwyćięſki wieniec ślicznych gałazek dodáłá: w źiemi od ćiebie utchnięta, cudownie ſię zaźielenita, y oraz zákwitnęła* (Rybaden.) *A to czy nie heroiczny akt? ná iáki y świátá zwyćiężce pewnieby nie ſtáło; gdyć dano niewinnie o prawdę w gębę: rzekłeś: gdybym był nie Chrześćiánin, oddałbymći; imieniem y rzecza* Christum ferens, *ćierpliwegoś wyráźił Chryſtuſá.* (Sur.) *Piſza o tobie niektorzy: żeś wzroſtu ná podźiw wielkiego, dawnych owych Olbrzymow, ſwym czáſom ſtałeś ſię obrazem:* Statura ſublimis, & vaſto corpore Gigas; *że ieſzcze BOGA práwego niewiádomy, á iuż pokorny: do ſłużby brałeś ſię nie do páńſtwá. Oſobliwym łáſki Bożey inſtynktem, do oſoby dobierdiac Páná, co naywiękßemu chcac ſłużyć Monarße; doßedłeś tey fortuny: żes zoſtał ſługa Krolá nád Krolmi. Ażebyś przy Dworze iego nie prożnował, obrałeś ſobie robotę: dla miłośći Iezuſowey, żeś przez rzekę, áni moſtu, áni przewozu nie maiaca, ludźiom w brod przeprawuiacym ſię, przykrość, niebeśpieczeńſtwo, y niektorym śmierć przynoßaca, ubogich przenośił; y ſtáłeś ſię godny, w poſtáći dźiećięćiá, większego nád cáły świát przenośić IEZVSA:* portare omnia portantem.* *Miałeś to ßczęśćie; żeć Magiſter cnot SS. rzecza ſámą pokazał, co nam w Ewangelii powiedźiał:* cokolwiekeśćie z tych mnieyſzych ktoremu uczynili, mnieśćie uczynili; *miałeś to ßczęśćie: że miłośierny uczynek, Koroną wßyſtkich Swiętych, nie tylko wiecznie, ále też y docześnie, ſam ſoba ukoronował; że ćię w tey pracy widomie pobłogoſłáwił; że ćię to Słońce ſprawiedliwośći prezencya ſwoia oświećiło; że ćię ten Kleynot nieoßácowány bogáto ozdobił:* amavit, & ornavit. *A ieżeli to (iák drudzy twierdza) w ſámey rzeczy nie było: doſyć, że morálnie: w ſercu: kocháiac; w głowie: rozpámiętywáiac;*

tywáiac;

tywáiac: ná ięzyku: wielbiacy opowiádáiac: ná wßytkim ćiele: ćierpliwego, niewinnego, náśláduiac, Chryſtuſáś po burźliwym tego świátá morzu, w żyćiu twoim nośił; y z tad ćię podobno ták zwyczaynie maluia. Doſyć że akkomoduiac ſię Imieniu ſwoiemu, ſtáłeś ſię náczyniem wybranym, ážebyś nośił Imię IEZVSOWE przed Narodámi. Poßedſzy do Licyi, támeś to Imię opowiádał; że Bogowie pogáńſcy dźiełá rak ludzkich, brzydkie Báłwány, piekielne inſtrumentá: BOG Chrześćiáńſki, BOG ſam prawy: náukaś y Cudámi wielkimi dowodźił. O coś poimány, do więźienia dány, ſadzony y męczony. Naprzod ći żelázna roſpalona przyłbicę ná głowę dáno: ſpełznęły włoſy, opaliłá ſię ſkorá, kość ſię popękáłá, ogień aż do mozgu doiał. O iak piękne tryumfálne BOGVś z śiebie wyſtáwił ognie! gdy ſerce twoie świętymi áfektámi, á głowá płomieniámi gorzáłá fulgentibûs undiq; flammîs. *Oświećiłeś Kośćioł Boży świątobliwośćia, świát przykłádnośćia, páliłeś ſię Chrześćiáńſka miłośćia, ták mocno: żeś z śiebie żywa świecę, á prawie miſtyczny wyrobił Wezuwiuß:* ardens & lucens. *Ná żeláznyś rośćiagniony łáwie, ná piekielnych prawie pieczony ogniách, ſmołá wrzaca bogáto polewány; tákeś ná Niebieſkie delicye záſługował. Vczyniłeś ochoty twoiey dokument: żeś był zá BOGA y Wiárę S. y w ogień wpaść gotow:* paratus & in mortem ire. *Porwáły ſię ná tobie, ktoremiś był przywiazány żeláżne łáńcuchy, łáwá ſię popſowáłá; á twoy pobożny, nád ſtal mocnieyßy, naymniey ſię w świętym przedśięwźięćiu nie zmiękczył umyſł:* mens permanſit illæſa. *Wyßedłeś z tey kátowńie zdrowy ná ćiele, bo ná ſercu nieodmienny:* ſemper idē. *Do drzewaś przywiazány, y ná celwyſtáwiony: zá cel ſámego żeś ſobie obrał BOGA. Trzyſtá żołnierzy do ćiebie z łukow ſtrzelało, á iák do kámienia; roſkoßy świátowey żeś kámień nieużyty: y rękom tyráńſkim byłeś iák Kaſztel niedobyty:* & vinci neſcius armîs. *Pod kátowſkiś miecz poßedł, rzecza mowiac: utnićie mi ßyię; ia BOGA nie odſtapię, was do niego prowádźić nie przeſtánę:* ſemper ſollicitus pro vobis. *Poßedłeś ze świátá z dobrym zaſług twoich zyſkiem. Czterdźieśći ośm tyśięcy pogan do wiáry náwroćiłeś; piękny to Niebieſkiemu Pánu uczyniłeś pożytek:* fructum in patientia. *W tym naywiękßy Káwáler: że w miłośći nieprzyiaćioł Chryſtuſow náśladowcá: Odbita od ćiebie ſtrzałá żołnierzowi oko wybiłá: pokázuiac że było niegodne, ná twoie święte ćiało pátrzyć. CHRYSTVS Málchuſowi ucho, tyś pogáninowi oko przywroćił: bo święta twoia krwia námaßczone do ſwoiey perfekcyi przyßło; báłwochwalcá ná ćiele y ná dußy przeyrzał, náwroćił ſię, y nieomylnie BOGA ná wieki ogladał:* in lumine viventium lumen. *Co wielu niećierpliwych, y własney, że niewdźięczney, wyprzyśięgli ſię Oyczyzny, mowiac káżdy poſpolitym przyſłowiem: choćbym tám oká zápomniał, po niego ſię nie wrocę; ábo iáko ktoś:* ingrata patria, nec oſſa mea videbis. *To ty świętey ćierpliwośći Exemplarzu: nie tylkoś ſię w nieprzyiaćielſkim kraiu leżeć nie wyrzekał; lecz y owßem o toś przy śmierći BOGA prośił: żeby ná tey dźiedźinie, gdźie*

twoie

twoie święte zálegna Kości: áni pioruny, áni grády y wſzelkie nawáłności: áni głod, áni powietrze, nigdy nie bywáło; y żeś uprośił: oczywiſty pokázuie ſkutek. (Sur. 25. Iul.) *Piſze* Bágáttá: *że kiedy Roku 680. okrutne po Włoſzech gráſſowáło powietrze: między inſzymi Miáſtámi y w Bryxyi; gdy ludźie w ſtráchu nabożni, gorace czynili Modlitwy, ſuche odpráwowáli poſty, y krwáwe dyſcypliny: tyś ſię w Wilią Trzech Krolow pokazawſzy, po Mieśćie chodząc, po drzwiáchcś Nayſłodſze Imię IEZVS ryſował. Co gdyś uczynił: chorzy, gdźie tylko byli, do zdrowia przychodźili; y ći, y wſzyſcy od morowey zarázy wolnymi zoſtáli. I ztad świadczy tenże: że tám twoie święto 7. dniá Styczniá z uroczyſtośćią obchodzą. A ponieważże Nośićielu IEZVSOW, ták delikátno zdrowie y żyćie grzeſznikow piáſtuieſz; toć ſię nie záwiodę: że dáleko bárdźiey Swiętego Imię godnie piáſtowáć ráczyſz; miánowićie: żeć tá przyiaćielſka w BOGV funkcya, poćiecha ſercá, Korona głowy będźie:* Gaudium & Corona. *Przyimiyże o Wielki Pátronie! trybut wdźięczności, dáninę ſubmiſſyi, pámiatkę pobożności Klientá twego: ktoryć ſię nie tylko ſobą przyſłużyć, lecz y Wielkim twoim wſpołſługą Boſkim przymilić prágnie. Przyimiy y lichey pracy moiey prezent, z wielkich S. ELIGIVSZA zaſług bioracy ſtymę. Badź Swięty grzeſznemu Pátronem: Pánie żebrakowi Dobrodźieiem, Wielki maluczkiemu Protektorem, wſzák wſpániałe drzewo dodáie pokryćia drobiazgom:* Tegit umbrâ minores. *Wzorem Paná nád Pány* affectum penſa non cenſum; *żećby Imienia twoiego Nośićiel rad Niebá przychylił: á iużći tego, iáko w Niebie będacemu:* in ſplendoribus Sanctorum: *nie trzeba; áby źięmie wielkiemu honorowi twemu przychylić prágnie:* Pium ſuſcipe deſiderium, remunerare obſequium *Nie gardź áfektem, nágrodź effektem, y wſzelkim reſpektem:* In reſpectu tuo benedicatur. (Eccli. 34.)

I ſam, y z ſwymi, niech będźie ſzczęśliwy:
Twemu Imieniu, kto ták ieſt życzliwy.
Ku Chwale Bożey; kwoli chęći moiey:
Vczynił dowod pobożności ſwoiey:
Ze ſię honoru twego Promotorem
Stał; proſzę: badź mu zá to Protektorem.
I Ty Złotniku przebłogoſłáwiony,
Swięty ELIGI z cnot niewyſławiony:
Nadgrodź mu áfekt przećiw tobie wierny;
Vproś: niech mu BOG będźie miłośierny.

Upadam do nog twoich Wielki Chryſtuſow Męczenniku KRZYSZTOFIE S. pod twoie błogosłáwione ſtopy kłádę ſię niegodny

podnożek twoy

X. M D. F.

DO S. PP. ZŁOTNIKOW KRAKOWSKICH.

GOdni Obywátele Miástá Szláchetnego,
Przezacni Mágistrowie kunsztu Złotniczego;
Madrzy Iubilerowie, w sztukmisterstwie przedni:
Nád co naywyśmięnitszych w niczym nieposle-
Wy zdobićie świát Polski przepyszna robotą: (dni.
Ze slusznie názwáć mogę Rękę wászę złota.
Gdy robićie od złotá y drogich kámieni;
Wychwalić niepodobna! tylko się námieni:
Ze dobrze, modno, mocno, z ukontentowániem:
Iák Kośćiołow ták Dworow y z upodobániem.
Robićie wprzod ná duszę, á potym ná ćiáło;
A żeby tym oboygu zádosyć się stáło:
Pilnuiećie ták pięknie świátowey roboty:
Ze pilniey dogladaćie Chrześćiáńskiey cnoty.
Ták Honor portuiećie Pátroná wászego:
Zebyśćie rádźi w slády wstepowáli iego.
Niech wąm BOG da ten zamysł, te wolą státeczną,
Niech da zdrowie, fortune, potym chwale
wieczną.

Idem qui sup.

Vnde ememus panes? *Marci 8.*

Zkąd kupiemy chlebá?

Operatus eſt, & lucratus eſt. *Matt. 25.*

Robił y zyskał.

Vż to widzę poki świát świátem, poty BOG raz ferowánego człowiekowi nie uſtąpi Dekretu: że mu chlebá dorabiáć ſię trzebá: *In ſudore vultus tui, veſceris pane tuo*; że záwſze o owym wiedźieć powinien przysłowiu: *ſine labore, nihil erit in ore: Bez prace, nie będą kołacze*; że y Boża Mánná zá dorobkiem páda: *Laboribûs vendunt nobis omnia bona Dij.* Miał Adam z łáski Bożey w Ráiu roskſoz; á robić ná nię muśiał: *poſitus in Paradiſo ut operaretur.* Swięći w kontemplácyách poćiech Niebieskich ſyći, práwie Bożą Mánną żyli: á przećię robili. Páweł Opát nie iadł, poki codźień pewney miáry pálmowych liśći (choć mu nic po nich) nie uzbierał. Piſze *Gazæus*: że pewny Puſtelnik Ian Imieniem: á dlá wzroſtu *brevis* krotki, názwány: niechcąc robić, uprzadł ſobie fántázyą, y zámyślił Anielskie prowádźić życie; zwierzywſzy ſię tego ſekretu Brátu Zakonnemu: iż dla większego beſpieczeńſtwá zbáwienia, chcę bydź iáko Anioł, ktorego wſzytká robotá chwálić BOGA, y iego Máieſtatowi służyć: poſzedł w głąb ná puſzczą; y tám ſię kontemplácyą w ſámym BOGU zátopił: Mijáią dni, wychodźi tydźień: żołądek niezbyty kredytor wołá, poday; głowá nie dyſpozyt, członki wſzytkie mdleią. A przeto powraca pod wieczor do celle Bráterskiey, kołáce. Kto tám? Ia Ian. Odpowiáda mu Brát: o iuz ći to Ian w Niebie. *Ioannes brevis factus eſt Angelus.* Nie Bráćie, mowi Ian: człowiekiem nie Anioł; proſzę puść mnie. Ale nie wysłucháný, pod Niebem nocowáć muśiał. Názáiutrz proſzącemu ſię otworzył

Gen. 3.

Epichr.

Caſſian: l. 10. cap. 20 in pijs bil.

A rzył

rzył Brát, ále powiedźiał : ieżeliś człowiek, robżę; ieżeliś Anioł, á poco śię do cele nápieraſz? záwſtydzony rzekł: wybacz Bráćie, zgrzeſzyłem, y náuczył śię rozumu: żeby ná tym świećie, ſpoſobem przyrodzonym, Márya przy nogách Iezuſowych nie
P. David. in virid. c. 73. wyśiedźiáłá, gdyby śię Marta o nię nie ſtáráłá. Roku 1539 ziáwili śię byli Heretycy; ktorzy funduiac śię ná słowách Iezuſowych:
Mat. 6. *Pátrzćie ná ptáſtwo powietrzne: że nie śieia &c. á Oćiec ich Niebieski żywi.* Po proſtu to biorac: ták śię ná Boską Opátrzność ſpuśćili: że ná drzewá powchodźiwſzy, iáko ptacy, śpiewáiąc rożne Pſálmy: czekáli Bożey Mánny; (ślepi tego będąc, że ptácy nie orzą, áni śieią; á iednák gdźieby co podnieść, ſzukáć prácowićie muſzą) A więc y ći głupcy, niegodni żeby im śię Boska ákkomodowáłá madrość; nie mogac śię doczekáć z Niebá pośiłku: iedni głodem pomdleni poſpadáli, á drudzy śię ledwie do domu záwlekli. Wie BOG co czyni: prozniákom nic nie da, ná poduſzkę diabelską nic nie ſpuśći: *Otium pulvinar diaboli.* W dźiśieyſzey Niedźielney Ewángelij: tyśiące ludu, ná Kazániu ſamego Iezuſá były; á przećię śię duchownym obrokiem ćiáłá ich nie obyły: ſtáráć śię o nich Pan muśiał: *Vnde ememus panes?* A w Swiętney Ewángelij: kto robił, to ma. *Operatus eſt, & lucratus eſt.* O prze Bog! robić nie ieden iáko woł; á przećię nic nie ma: *egenus & pauper.* Co Piotr S. iędnę noc, to on cáłe żyćie
Pſ. 87. dáremno przeprácował: *in laboribus à juventute.* Kłádźie to ná czáry y zły uczynek: *inimicus homo hoc fecit.* O pewnie dla złego śię uczynku naywięcey nic dobrego człowiekowi nie dźieie:
Iſ. 3. *Væ impio in malum.* Sam Pan Iezus aſſekuruie *Luc.* 11. że kto z nim nie zbiera, ten zbieráiac rozpraſza, oſzczadaiac márnuie: *Qui non colligit mecum, diſpergit.* A *Matt.* 6. powiáda ſekret: że kto chce bydź Pánem, o Niebo mu śię naybarźiey ſtáráć potrzebá: *Quærite primùm Regnum Dei, & juſtitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis.* Iednákże tá ſentencya, nie ieſt to od roboty dyſpenſá, tylko ádmonicya: żeby zbáwienie *pro principali* biorac, nie Niebá śię dla chlebá, ále chlebá dla Niebá
Sap. 5. dorabiáć. Robili potępieńcy: *Laſſati in via iniquitatis.* Owi
Luc. 12. bogacze iuż mieli wſzytkiego y názbyt: *multa bona in annos plurimos*; á ieſzcze głową prácowáć muśieli: *quid faciam?* że ná tę robotę ſumnienie łożyli, Niebo ſtráćili: *Dimiſſi inanes.* Coż
Pſ. 55. wskoráli? oto teraz nędznicy głod iáko pśi ćierpia: *Famem patiuntur ut canes.* Swięći ná Niebo łożyli ſubſtáncye, tráćili duſze: *lapidati, ſecti, in occiſione gladii interfecti*; y teraz ſyći wſzy-
Prover. 15 tkiego: *Omnibus bonis repleti:* że robili z boiaźnią Bożą: *Cum*
2. Cor. 7. Sap. 3. *timore Domini*; bez krzywdy bliźniego: *Neminem circumveni-*

mus,

mus; że ſię pięknie y w m iłośći po Chrześćiáńsku, *fideles in dilectione*, nie po pogáńsku záchowáli; nie w ręce ſwoie, lecz w Boskie błogosłáwieństwo; nie w zarobek lecz w BOGA, ufáli: *ſperaverunt in Domino, & non ſunt confuſi.* Zadnec rzęmiesło, żaden kunſzt większey nie potrzebuie wierności nád złoty Złotnicki. Ten ábowiem nayzacnieyſzy minerał nayłákomſzy: *Auri ſacra fames*; by y śmierć ná złotym iábłuſzku śiedźiáłá (*in quacunq; hora comederis, morte morieris:*) pewnieby ſię przed łákomſtwem ludzkim nie ośiedźiáłá: Pſ. 21. Virg. 3 Æn

- - - - ach nieſzczęſna żądza!
Czegoż ſię dla marnego, człek wzdryga piniądzá?
Sam śmierći w gardło leżie, piekłá ſię nie zlęknie;
Co zá dźiw? gdy żelazo y ſtal przed nim mięknie. Potocki w Arge.

Wrodzony w człowieku do złotá mágnes, *amor habendi:* mágnes w oczách, *concupiſcẽtia oculorũ;* mágnes w ſercu; mágnes w ręku: gotowa z widzenia, z dotknienia pokuſá: *Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem.* Tenże mágnes miał Wielki Wyznawcá Chryſtuſow, Nowiomenski Infułat, tego Przezacnego kunſztu oſobliwy zaſzczyt, ELIGI S. bo był człowiek iák y drudzy; á nic mu do ręku nie przylgnęło: *In tentatione inventus eſt fidelis.* Znáć że był wierny nád złotem: *ſuper pauca fidelis;* Kiedy mu drożſzych nád złoto, bo nieoſzácowána krwią Iezuſową opłáconych y przepłáconych BOG powierzył Duſz. Mágnes oleiem nápuſzczony drapieſtwá przeſtáie. Miał ten Swięty Złotnik oley mądrośći w głowie, oley miłośći Chrześćiánskiey w ſercu, oley nayczęſtſzy w poſtách: *in jejunijs multis,* nie wiele temu trzebá, kto z máłá kontent: *natura paucis contenta.* lecz to nie ná wybor cnotá: gdyż y Szátan nie ie, nie piie, á przećię gdźie może tám wydrze, oſzuka, ukrzywdźi: *Spiritus nequam.* To lepſzy dowod: że S. ELIGI wierny Boski ſługá, wierny Złotnik, robotnik: że ſię dorabiał chlebá dla Niebá, nie Niebá dla chlebá. Iáko dálſzym &c. 1. Tim. 6. 1. Mach. 2. Plin. 2. Cor. 11. 1. Reg. 16.

PRzewrotne głupſtwo, czy głupia przewrotność żyiących ieſzcze ludźi: że ná dobrá doczeſne zdechli, o wiecznych iák żywo nie myślą: *Dilexerũt magis tenebras, quàm lucẽ;* że u nich Niebo fráſzká: *Pro nihilo habuerunt terram deſiderabilem:* źiemia grunt: *Terra noſtra dabit fructum ſuum;* BOG iák ſobie chce: *Dixerunt DEO, recede à nobis;* świát koniecznie bydź muśi. choć w ſobie uſechł, to w ich ſercu kwitnie: *in ſeipſo aruit, & adhuc in cordibus floret.* Spoſoby do zysku, to ſámo rzęmiesło: ſrzodki do zbáwienia, to tylko inſtrumentá; zarobek wſzytká ſummá, á cnotá przydatek: *O Cives, Cives! quærenda pecunia* Io. 3. Pſ. 105. Pſ. 84. Iob. 21. S. Greg. in hom. Horat. 1. Epiſt. 1.

 primùm

primùm, virtus post nummos. Ná tô niektorzy cáłe żyćie łożą: żeby się spánoszyli; coby páństwo ná to łożyć mieli: żeby iák naylepiey żyli.

Iuven. sat. 12. *Non propter vitam faciunt patrimonia quidam;*
Sed vitiô quôdam propter patrimonia vivunt.

Służemy BOGV dla swoiey wygody: *ad utilitatem quoq; nostram;* żebyśmy się BOGV przysłużyli, wygody y pogody, á nie szczegulnie tey przysługi pátrzemy; á iákom námienił: nie dorabiamy się chlebá dla Niebá, lecz Niebá dla chlebá: *Non propter Iesum, sed propter esum.* 2. *Paralip* 1. Pokázuie się BOG Wszechmogacy Sálomonowi: *apparuit ei Deus.* Znáć cnotliwe Panię, Bogoboyny ná ten czás Krolewicz: ieszcze był wstydliwych oczu, nieczćiwiárskim nie zmázał niewstydem, ieszcze mu tám niewinnośći szkodzące nie bywáły obiektá; ieszcze czyste źrzenice iego ná wędę nie pádły: iák niegdy Holophernesowi: *Captus est Holophernes in oculis suis:* znáć święta pámięć przeklętych nie znáłá obrazkow, kiedy dawcę świątośći, kochánká czystośći ogladáłá: *apparuit ei DEVS.* O nie maiąc tego szczęśćia psu przedáne oczy, po wnętach nieczystośći rozrzucone ślepie: *Oculi in amore duces.* Kto mowi: człowiekiem nie Anioł; y práktykuie przysłowie: *Humanum est labi:* chybá

Is. 38. biesa nie BOGA obaczy: *Non videbit Dominum in terra viventium.* Slepa dźiewczyná przez S. Brygidę oświecona, trochę po ludźiách poyrzawszy, prośiłá owey lekárki swoiey: żeby iey znowu wzrok záćmiłá; bo powiáda: kto więcey widźi świát, mniey widźi BOGA. á dopieroż ten, co widźi, ná co plunać

Mat. 5. potrzebá: *Mulierem ad concupiscendum.* Pokazawszy się BOG Sálomonowi, pokázuie tę łáskę: żeby prośił, o co tylko chce: *Postula quod vis, ut dem tibi.* Gdyby tu teraz w Nayświętszym Sákrámenćie tenże Pan utáiony w klar przemowił: prośćie mnie wszyscy o co kto z was chce, á wezmiećie: *petite & accipietis.* Nie zgadłbym ia o coby káżdy prośił; chybábym nákłonił uchá do ust iego: násłuchałżebym się rożney od Niebá máteryi. A tu młodźi, owi proszą o rozum dobry, o pámięć dobrą: *intellectum da, memoriæ abundantiam.* Piękna prośbá z iákiey się BOGV Sálomon podobał; áleby pięknieysza wprzod o łáskę Bożą prośić, bez ktorey człowiek by naymędrszy prze-

S. Aug. lib. de Nat. & gr. padł: *sine qua nec infantes, nec ætate grandes salvi fieri possunt.* Drudzy proszą żeby ich nápięte w szkole, ábo w domu chybiły

S. Aug. plagi: *Vox flagelli pertranseat eos:* á lepieyby prośić, żeby ich piekło nie pożarło: *Domine hic ure, hic seca, modò in æternum parcas.* Iedni proszą o dobrą, młodą, piękną, bogátą żonę: drugie

o dobre-

o dobrego, pięknego, bogatego męża. Starzy proszą o przedłużenie wieku, kupcy o dobre tárgi, rzęmieślnicy o odbyt ná towáry, gospodarze o urodzáie, żołnierze o zdobycz y odebránie zasług. Proszą iedni o zdrowie, drudzy o fortunę, trzeći o honor. Ci proszą o zemstę nad nieprzyiaćielem, owi proszą o zmiłowánie Boskie nád przyiaćielem, á Niebo kandy? *Cœlum cœli Domino, terram autem filijs hominum.* Mam dowod z Ewángelii: że prośby, czyli prosięta liczne do Páná IEZVSA były, á wszytko o frászki. Mátká synow Zebedeuszowych z supplika przyszłá: *adorans & petens aliquid*: á w tey supplice sámá nie wiedźiáłá, o co instáncyowáłá: *Nescitis quid petatis.* Przyszli do Páná IEZVSA trędowáći, prośili o skorę pięknieyszą; á o sumnieniu brzydkim áni wspomnieli. Záchodźiły Páná instáncye zá párálitykámi, głuchámi, opętáńcámi, zá konaiącymi, zá umárłymi względem ćiáłá; á względem dusze zá grzesznymi nikt nie pisnał; iedná tylko Mágdálená o rátunek duszy swoiey czołem uderzyłá: *Accessit immunda, ut rediret munda; accessit confeßa, ut rediret professa.* Przyszedłći też y Iudasz, á iesżcze służyć czyli serwirowáć Pánu IEZVSOWI; lecz nie dla zbáwienia, bo dla dobrego mienia: *turpis lucri gratiá.* Ták to widzę Niebo, iák stára á bogáta wdowá: wnet znaydźie y młodego męża, ktory się z iey fortuną ożenić, á sámę wźiąć w posagu gotow: *Fornicator pecuniarum.* Iák ow Pogáński Monárchá: ktoremu się *Ismenias* Thebáński poseł niechcąc kłaniać: że iednák muśiał: upuśćił umyślnie pierśćień, y poń się schyláiąc, niby Krolowi pokłonił: á ná swoiey myśli rzekł: *Non tibi, sed annulo: Nie tobie niegodnikowi, ále pierśćieniowi.* Ták y Niebo ma do śiebie konkurs; co żywo kołáce modlitwámi, iáłmużnámi, postámi, klánia się z naygłębszymi unizonośćiámi: *adorans & petens.* Spytáćże o co y dla czego? *Non tibi sed annulo*; z trudná w interessie Niebá do Niebá rekurs: *pauci sunt, qui intrant*; naywięcey w źiemskiey sprawie: świátowe ćielesne promowuiemy prywaty: *petitiones carnis, quibus petuntur carnalia.* Kiedy Władysław Iágello Krol Polski Apostoł Litewski, ow ná ten czas pogáński Narod do wiáry náwracał, y do Chrztu S. przyprawował: dawał nowochrzczonym (ktorych ná to nie stáło) białe sukNie; tedy się prostactwo co żywo, nie ták dálece dla Chrztu, iáko dla sukien, do Chrztu ćisnęło. Iest wiele przykłádow, iáko Zydźi dla wźiątku swoiego, y nie raz się chrzćili. Złodźiey wszák w Kośćiele y ná noc zámykáć się dáie: ále żeby go okradł. Kálwini y Lutrzy Obrázy Swięte z Kośćiołow y domow wyrzuciwszy, wszák Wę-

Ps. 113.
S. Aug. l. 50. hom.
Tit. 1.
ex S. Chrys. sost. hom. 79. in Mat.
S. Aug. in Ps. 36.
Długosz.

grzyny z Nayśw. Pánna, y inſze czerwieńce z rożnymi Swiętych obrazkámi, w ſzkátułách chowáią, przy ſobie y ná ſobie noſzą; nie dla obrazkow, ále dla złotá; Obrázy máluią, Figury robią: nie żeby ich czćili, ále żeby zpieniężyli: *lucri gratiâ.* Zydźi powtore: wſzák y ći Krzyżem ſię Swiętym brzydząc, Krzyże częſtokroć ryſuią y robią, nie z nabożeńſtwá ále dla zapłáty. Ták y Niebo ma do śiebie, nie dla śiebie, lecz dla chlebá nabożnych: *Qui aliud ab ipſo, quam ipſum quærunt.* Czego mamy figurę w Piśmie S. *Oſee* 10. powiáda Prorok o Ephráimie: że on ieſt bydlę przyzwyczaione y ochotne do młocenia: *Ephraim vitula doćta diligere trituram.* Vczony *Sylveira* zdźiwił ſię temu, przywodząc drugie Piſmo *Ier.* 31. gdźie ſamże Ephráim zowie ſię bydlęćięm nieunoſzonym: *& eruditus ſum, quaſi juvenculus indomitus;* pyta *Sylveira*: iák to bydź może? Ephráim bydlę nieunoſzone, y oraz do młocenia przyzwyczáione, á ieſzcze ochotne: *Si diligebat trituram, quomodò juvenculus indomitus?* Nie trzebáć było, co prawdá, lepſzego ſpoſobu do unoſzenia bydlęćiá, nád młocenie, o iákim piſzą: że w tamtych kráiách, nie cepámi, iák u nas, młocono, ále bydlę ná zboże nápędzono; ktore iuż ćwiczone, biegáło po zbożu, nogámi biło, kopytkami wywracáło: á niż go náuczono, y wtedy gdy uſtáło, nágániáć go kiimi, y mocno młoćić muśiano. gdźie iáko chłop nád cepámi, ták ſię bydlę nad ową robotą zmordowáło upoćiło, użiáiáło. A przećię ták rádo robiło, nie dla páńſkiego pożytku, ále dla ſwego intereſſu: że ſię ná owcy robo-ćie dobrze miáło, iádło co mu ſię chćiało: według ordynánſu ſámego BOGA: *Non alligabis os bovi trituranti.* Bywa to nie raz: że wilk ábo pies, co w kole pieczenią obraca: że mu od tego dobra dáią porcyą; kiedy ſyt, tedy go wołac, ſzukać, zá uſzy ćiągnąć do roboty trzebá; kiedy mu ſię żrzeć chce, tedy w koło, choć nie trzebá wſzedſzy, obraca; ták y owo bydlę dla obroku, z rádośćią bieżáło ná boiowisko, choć tám do upádu prácowáć muśiáło: *Vitula doćta diligere trituram.* Ták mowi pomieniony *Sylveira*: że Ephráim: kiedy wola Boska wypełnić, práwo Boskie záchowáć: tedy iáko woł nie obieżdżony, kárku w iárżmo práwá nie podał; iák co zyskáć, zárobić, zebráć: aż on iáko beſtya do kołá, iáko bydlę ná boiowisko do bićia źiarná, ochotnie bieżał: *in tritura verò, in qua aliquid poteſt lucrari, & habere eſcas: nihil æſtimat malum, & damnum trituræ; quin potiùs diligit.* Nieſzczęśliwy głod złotá, *auri ſacra fames,* piekielny ná niego áppetyt: że ludźie nie ináczey. Dworski ná ſuchedni, ſługá ná myto: tráći wolność, prácuie y ćier-

S. Aug. in Pſ. 144.

Deut. 25.

y ćierpi: *Tàm grave servitium, tàm duros passa labores.* Zołnierz nà lenung, kiiowe po grzbiećie rázy, niewczásy, głody ponośi, tráći y ginie: dla pożywienia ná śmierć idąc: *Gratiâ vivendi accedit moriturus.* Naiemnik ná kilkánáśćie groszy *portat pondus diei & æstus:* od świtu do zmierzchu iáko w iárżmie. Kursor dla kilku złotych y ná kray świátá idźie: *Extremos currit ad Indos.* dla zbáwienia dusze swoiey, ná nabożeństwo, dáleko mu przez ulicę; ná zapłátę wiekuistą, ćięszko mu zmowić paćierz, á dopieroż pośćić; &c. dla szczęśliwey wiecznośći służyć BOGV, wielka mu niewola; zćierpieć słowo, nieznośny termin: *Durus est hic sermo, & quis poterit eum audire?* Oprocz ubogich przy Kośćiele, w Kośćiele częstokroć rzemieślnik ná roboćie śiedźi od ráná do wieczorá, prácuie; że się zapłáty dźiś iutro spodźiewa: *qui cito dat, bis dat.* teskni godźinę iedną ná modlitwie: że mu tám po śmierći Niebo obiecuią: *accipietis Regnum æternum.* A czemuż to, o śliczne stworzenie y mieszkánie Páná BOGA nászego, y nászá (iák sobie káżdy życzy) po śmierći rezydencyo! ták iesteś wzgárdzona? *& pauci sunt, qui intrant.* Dáią rácyą Doktorowie SS. że dla niedowiárstwá, *propter incredulitatem*; nie wierzemy, choć oczywiśćie widźiemy, że umieráć mamy: *cui contigit nasci, mori restat*; nie wierzemy, choć nie stokroć w Piśmie czytamy, w Kośćiele słyszemy: że po śmierći żyć ná duszy, á od dniá ładnego ná duszy y ná ćiele będźiemy; nie wierzemy, choć z ust samego P. IEZVSA mamy: że ieżeli się ná to zásłużemy, do Niebá się dostániemy: *& conglorificabimur.* y przeto Ray sobie roskoszy, ná pádole płáczu záłożyć, Niebo ná źięmi zbudowáć chcemy; czás máiąc, zdrowie, fortunę, y wszelkie do zasługi sposoby: tálent, ktorymbyśmy się Niebá dorobili, w źiemskich márnośćiach niecnotliwie zákopuiemy: *abscondit pecuniam Domini sui.* Virg. in Cir. Antiph. Ioan. 6. Hebr. 3.

Wielki Wyznawcá Chrystusow, Nowiomenski Infułat, zacnieyszy nád Krolestwá, kunsztu złotnickiego zaszczyt, ELIGI Swięty *Fidelis*, Wierny: że w táiemnicach wiáry nie błądźił, że o pewnośći wiáry nie wątpił. *In fide nihil hæsitans:* ztąd dowod: że się chlebá dla Niebá, nie Niebá dla chlebá dorabiał. Tenći to Abráhám nowego Testámentu, choć bez syná, lecz milszą nád syná duszę swoię, nie sobie, lecz BOGV pielęgnował. Tenći to Lot, choć bez gospodárstwá, nie ná się, ále ná bliźnich prácował. Tenći to Iob, choć bez máiętnośći, bez sukcessorow, z dźieśiąći pálcy swoich dostátnie ubogim czynił intraty. Tenći to drugi Páweł, ręce swoie ná chwałę Bożą, ná rátunek ludzkiego poświęćił niedostátku: *his qui mecum sunt, ministraverunt manus* Iac. 1. Act. 20.

 istæ.

istæ. Nie dármo go Mátce, Krol powietrzney Rzeczypospolitey Orzeł, w żywocie będącego oznáczył: bo on o ubogich, iáko cnotliwy Krol o Rzeczypospolitey, fráfobliwie myślił; bo
Mundus Symb. ich iáko drobne ptaszętá Orzeł, przy sobie żywił: *Non sibi providus soli.* Tenći to Oćiec ubogich, ná te przyśposobione krwáwo
Iob. 29. prácował dźiatki *Pater pauperum.* Tenći to dobry sługá Bo-
Ps. 131. ży: żeby fámilia IEZVSOWA, *pauperes ejus*, po szpitalách, po zapłoćiách, po bramách y podmurkách głodu nie márłá: o to się pilnie stárał: *saturare panibus.* Tenći to święty Złotnik ná to prácował: żeby ubogiego w ubogich uzłoćił IEZVSA. Kiedy się pytał Tyran S. Wáwrzyńcá, gdźie depozytá Kośćielne? odpowiedźiał: że ich ręce ubogich do skárbcu Niebieskiego zániosły: *in cœlestes thesauros deportaverunt.* Pytayćie ELIGIEGO: gdźie owe pieniądze: ktore wźiął od złotych, drogimi kámieńmi sádzonych, Krolowi Fráncuskiemu Dágobertowi bárdzo pięknie zrobionych Krzeseł? gdźie podźiał: co mu od roboty srebrnych Trunien Swiętemu Germanowi, S. Sewerynowi, S. Piátonowi, S. Lucyánowi, S. Kolumbánowi, S. Maxymiánowi, S. Iulianowi, S. Marćinowi, S. Brykcyuszowi, Swiętey Genowefie, y inszym Swiętym, ieżeli nie trunien, to Reliqviarzow misternie robionych dano? gdźie podźiał summę, co mu zá wystáwienie śrebrnego Grobu S. Dyonizemu Męczennikowi wyliczono? gdźie podźiał owe quoty: co mu zá Krolewskie, Xiążęce, Senatorskie kredense, zá Kośćielne Kielichy, Monstráncye, Krzyże, Lámpy, Lichtarze, Thurybularzę &c. zá Biskupie Pástorały, Krzyżyki, Pierśćienie, płácono? Wszák nie przestroił; bo z ubogiego kontent odźienia; nie przeiadł: bo záwsze postem; nie przepił: bo winá w ustá nie wźiął: nie przemárnował: bo się BOGA boiał; nie przeprácował: bo swego nie żáłował, á dopieroż cudzego nie prágnął: bo káżdemu dobrego życzył, á dopieroż nie zazdrośćił: bo czego nie ustąpił, o to się nie uymował: pomniąc co
Alcib. Filozof mowi: *Dum vitare licet, moneo ne quærito litem*; y Polski Pòéta:

Wolisz się zgodźić, iáko táko w domu:
Niż práwem ręce smáruiący komu;
Są tácy, co gdy poczuią to złoto;
Zedráći pypćiá, nie fráśuy się o to:

Eccli 31 nie skrył S. ELIGI: bo nádźiei w pieniądzách nie miał: *Nec speravit in pecunia & thesauris.* A gdźie podźiał? Oto, *in cœlestes thesauros*, wszytko Kápłáńskimi, Zakonnymi, żebráczymi rękámi do Niebá sobie schował; *in Cœlis, quò fur non appropiat, neque*

neque tinea corrumpit. Kiedy Alexander Wielki, ćiągnąc z woyskiem do Persyi: żeby sobie do większey ochoty Káwálerya obowiązał, wszytkie skárby między nich rozdał: gdy go spytał przyiaćiel Ephestyon, coby dla śiebie zostáwił? odpowiedźiał: że *spem Persiæ:* nadźieię że *dostánie Persyi,* krora mu zá sto tyśięcy y więcey skárbow stánie. Tákći S. ELIGI, wszytkie swoie bogáctwá w ubogich włożył: *Dispersit dedit pauperibus:* z tey sámey kontent nádźiei, że go Niebo czeka: *habebit thesaurum non deficientem in Cælis.* Plut.

Psal. 111.

Ps. 14. Pyta Prorok Páná BOGA: kto też będźie w Niebie? *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo?* y z obiáwienia Duchá S. wylicza cnoty tego, co ma bydź w Niebie: że naprzod iest niezmázány: *ingreditur sine macula;* że robi spráwiedliwość: *operatur justitiam;* że co w uśćiech, to ma w sercu: *loquitur veritatem in corde;* że nie wie co to skłámáć, záwieść, oszukáć: *non egit dolum in lingva sua;* nigdy bliźniego swego nie obráźił, nie ukrzywdźił, nie zdrádźił: nigdy mu nie zászkodźił: *nec fecit proximo suo malum;* plotkámi się nie báwił, nikogo nie podstrzegał, nie táxował, nie szkálował, po ięzykách nie nośił: *& opprobrium non accepit adversus proximos suos;* co komu obiecał, co przyśiągł: czy to Spowiednikowi, czy to żonie, czy to sąśiádowi: nigdy nie záwiodł: *qui jurat proximo suo, & non decipit;* lichwą się nie báwił: *pecuniam suam non dedit ad usuram,* korrupcyi nie brał: *& munera super innocentem non accepit.* Wszytko to wiádoma prawdá: że do Niebá czystośći potrzebá: *non intrabit aliquid coinquinatum, aut abominationem faciens.* Vszárgáne psy, uwaláne wieprze, w ták ślicznym niegodny bydź Páłácu; kozły z b, baránkámi, ćieleśnicy z Aniołámi w rząd nie záśiędą: *Quæ societas luci ad tenebras?* Pharyzeuszowie obłudni, Máchiáwele przewrotni, Kaimowie złosliwi, Chámowie niecnotliwi, Absálonowie niespokoyni, Iudaszowie zdraycy, chćiwi ná cudze Zydźi nie maią tám mieysćá: *Non habent hereditatem in Regno Christi & DEI.* Ale to dźiwna: że iácyś rzęmieślnicy, robotnicy spráwiedliwośći: *qui operantur justitiam:* w komput wybránych Bożych należą: *habitabunt in tabernaculo tuo.* Czyli to kowale: co łáńcuchy, kaydány y dyby, ná ręce y nogi; powroźnicy: co postronki ná szyie: rymárze: co Bárbáry, korbacze, árapniki ná grzbiety: Miecznicy: co miecze ná kárki robią: do tego należą regestru? Lecz ći instrumentá tylko spráwiedliwośći robią, doczesną zá to zapłátę biorą; á tu rzecz o robotnikách sámey spráwiedliwośći, y o wieczney zapłaćię: *Operati sunt justitiam, adepti sunt repromissiones.*

Apoc. 21

2. Cor. 6.

Ephes. 5.

Hebr. 11.

Páno-

Pánowie, Sędźiowie, Vrzędnicy, u ktorych *justitia speculativa*,
Rom. 7. sprawiedliwość w głowie: *Scientibus legem loquor*: pokázuie ro-
Sap. 1. zum, dyktuie sumnienie, BOG do uchá, do sercá mowi: *Dili-
gite justitiam, qui iudicatis terram*. Spráwiedliwość ná ięzyku:
Ps. 36. *Lingua eorum loquitur judicium*. Przyznáią słuszność, obie-
cuią: *de verbis quantumvis*. *A justitia practica* w pięćie: *facta in conculcationem*. Słyszeć imię spráwiedliwośći; coż potym?
Ps. 49. *Peccatori dixit DEVS, quare tu enarras justitias meas?* kiedy, *ope-
Isa. 1. ra*, dźieł spráwiedliwośći nie widáć: *pupillo non judicant*, & *causa viduæ non ingreditur ad illos*. Znák to nieszczęśliwy: nie tylkoby się Niebieskiego spodźiewáć, ále też y źiemskiego tákim po-
Eccli. 10. zbáwić się przyidźie Krolestwá: *Regnum à gente in gentem transfertur, propter injustitias & injurias, & diversos dolos*. Szczęśliwy prognostyk, co go Duchá Przenayświętszego Chiromancya
Ps. 105. z administruiących spráwiedliwość S. wyrábia ręku: *Beati qui custodiunt judicium, & faciunt justitiam*. A Złotnicy náprzykład, iák się w tym terminie zásłużą, ile złotnicy: do ktorych należy, swoiey roboty pilnowáć, ták zrobić iák każą, tyle y tákiego, złota, srebrá oddáć, co wezmą; upomnieć się zapłáty, y
Luc. 10. wźiąć co zárobią: *Dignus est enim operarius mercede sua*. Powiedźćie mi Pánowie, do kogo z was z práwámi y spráwámi przychodzą, skárgi ná złych sąśiad przynoszą, kogo z was
Luc. 18. o spráwiedliwość proszą? *vindica me de adversario meo*. Pię-
Iu'g. l. 9 c. 1. kne wy rzeczy robićie. Co ktoś Neronowi źiemskie z krysztáłu y drogich Kámieni zrobił Niebo: to wy robićie sámemu BOGV Niebiosá, gdy Nayświętszemu SAKRAMENTOWI splendece: *opera manuum vestrarum sunt Cœli*. Wy robićie: *vasa ad honorem*, naczynia ná honor: gdy ná Krew Iezusową Kielichy. Raz tylko Nayświętsza Mátká sukienkę P. IEZVSOWI wełniáną zrobiłá; á wy ták wiele rázy złote y srebrne, y P. IEZVSOWI, y MATCE iego sukienki robićie. Monárchowie źiemscy, owi Swięći iáłmużnicy, grzeszne ubogich odźiewáli ćiáłá: á wy ich Swięte zá to pokrywaćie ćiáłá, kośći, obrázy. Wy robićie pętá miłośći, gdy ślubne pierśćienie; okowy godnośći, gdy złote ná szyie łáńcuchy, ná ręce mánele. P. IEZVS dość drogi Krzyż spráwił: *Crux pretiosa*; á nie ták u ludźi skupny; nie rad człowiek, gdy nań BOG krzyżyk przepu-
Eccli. 29. śći: & *loquetur verba tædij & murmurationum*. Wy tákie robićie krzyże: że do nich y Chrześćiánie, y pogánie, y Kátholicy y heretycy máią nabożeństwo: *diligunt munera*; że się do nich nie tylko ubodzy, ále y Pánowie ćisną; do krzyżow Papiezkich, Kárdynálskich: Arcybiskupich: Biskupich do owych złotych, á gdy

á gdy ieſzcze Dyámentámi ſádzonych, ſerdecznie áſpiruią pektoralikow. Ceſárskie, Krolewskie Korony, dźiełá to rąk wáſzych. Co P. IEZVS powiedźiał Piłatowi: *Nie miałbyś nádemna mocy, gdyćby iey z wierzchu nie dano*, to ia rzec mogę: żeby był nie miał Otto Cesarz Rzymski co ták godnego Miecysłáwowi Xiążęćiu Polskiemu ná głowę włożyć; nie miałby żaden z Arcybiskupow czym ták słuſznym nowego Krolá ukoronowáć: gdyby mu tey ozdoby złotnicka nie dodáłá ręká. Mękę miał Henryká VI. Ceſárzá ná Kroleſtwo Sycylyiskie *Competitor*: gdy mu tenże Henryk miedźiána czteromá goźdźiami przybić do głowy kazał Koronę. Miał ſromotę Pipinus w Roku 1355. ná Kroleſtwo Apulii áſpiránt, gdy go Ludwik Krol Sycyliyski w pápierowa ubráwſzy koronę, ná pośmiewisko obwieść w koło rynku kazał. Nie zdobiłoby męſzczyzny, á Krolá miánowićie, choćby też w naybogátſze y naypięknieyſze łontáźie, w zwykłe Dámom, choćby też naydrożſze ſtroić głowę Korony: *ut ornamentum gratiæ accipiat*; z ſamych złotniczych ręku: Ceſárskich, Krolewskich głow przyſtoyna wychodźi ozdobá: *Corona aurea ſuper Caput*. Swięte Reliquie, áni z Stolarskiey, áni z Snicerskiey, áni z málárskiey prace tákiegoby nie miały ſplendoru, iák z złotnickiey máią: *magnum decorem*. Sprawiedliwość czy też kiedy Złotnicy robili: *operati juſtitiam*? Był co prawdá, Michał IV. Ceſarzem Złotnik, Roku 1034. koronowány. Złotnik był Przemysl I. á dobry żołnierz, chwalebny y wiekopomny Oyczyzny obrońca. Monárcha bywſzy Polskim, ták iák y drudzy święta ſpráwiedliwość adminiſtrował; iednakże ile Krol: *fecit judicium & juſtitiam*. Złotnicy ile Złotnicy, czy też kiedy tę cnotę zrobili? I pewnie nie raz; gdźie były te trzy: Roſtropność, Wſtrzęmięźliwość, Męſtwo; tám muśiáłá bydź y Spráwiedliwość z mieczem y z waga, ſrebrna ábo złotá cnota: *Iuſtitia virtus*, (chyba że czáſem będźie kto z rozumem, powśćiagliwy y mężny, coż kiedy nieſpráwiedliwy: *Bonum ex integra cauſa, malum ex ſingulis defectibus*) Powiedźiáłá pewna świątobliwa Páni mężowi ſwoiemu, gdy cnot málowánych nákupiwſzy, gdźieby ich w Pokoiu poprzybiiáć? ſpytał: miły mężu naylepieyby w ſercu. Zrobiliśćie Pánowie, y wy, y Bráćia wáśi nie iednę ſpráwiedliwość; coż kiedy máteryálna w cudze ręce poſzłá; ná Boskim czyli ná Páńskim ſtole; ná Ołtarzu ábo w kredenśie zoſtáłá: ah gdyby w ſercu! morálna ſpráwiedliwość, święta cnotá; nie oſobká ze śrebrá álbo złotá: *Salus animæ in ſanctitate juſtitiæ, & major eſt omni auro & argento*. Spráwiedliwość, ieſt to cnotá oddáć co

Io. 19.
Nicet. l. 2. de geſt. Alexij.
Kwiatk.
Eccli 33.
Eccli. 45.
Pſ. 20.
Baron.
Crom. l. 2.
Eccli. 30.

C2 czyie-

czyiego: *Reddere unicuique quod suum est.* Trzymam to o delikátnym sumnieniu wászym: że cudzego nie prágniećie; ále nie wiem ieżeli co czyiego oddáiećie: *quæ sunt Cæsaris, Cæsari & quæ sunt DEI, DEO.* Oddáiećie złotá y śrebrá ludźiom: á śiebie komu? Wszákeśćie, wszákeśmy, wszák oni nie swoi? lubo *sui juris*, iednakże własnośćią práwá wszyscyśmy Boscy:
Rom: 14. *sive vivimus, sive morimur, Domini sumus.* Głupi to ow z przezacnego Narodu wyrodek: co gdy mu Polak mowił: *człowieku Boży*, odpowiedźiał: *ty sam Boży: człowieku czárći*, rzekł: *koli nie twoy.* Ach nieszczęśliwy! kto śię sługą, poddánym, niewolnikiem, rzeczą własną Boską bydź nie zna: mowiąc z Atheistámi: *Iob 21. Quis est Omnipotens ut serviamus ei? & quid nobis prodest, si oraverimus illum?* Oddáiemyć śię co prawda, oddáiećie śię wszyscy codźiennie BOGV; Pánem go swoim
Ps. 8. názywaćie: *Domine Dominus noster*; á on ná to mowi: *Nie każdy co mi mowi Pánie, Pánie wnidźie do Krolestwá Niebieskiego.* Konfrontuyćie żyćie wásze z żyćiem S. ELIGIVSZA, y pátrzćie, czy śię ták BOGV oddáiećie iáko on? Spráwiedliwość każe, kto naypierwszy kredytor, náypierwey mu zápłáćić: *qui prior tempore, potior jure*; kto naybliższy práwá: naypilniey mu zá-
1 Cor. 3. dosyć uczynić. Ktoż wam naybliższy nád dusze wásze: *quod estis vos?* Robićie dla Pánow źiemskich, iák możećie naylepiey, naymocniey, naypiękniey; á dla Páná Niebieskiego, pe-
Ier. 48. wnie byle odbyć: *opus DEI fraudulenter*, ba y *negligenter.* Sztu-
2 Par. 15. ki wásze chędożyćie, glansuiećie, poleruiećie dla zapłáty: *erit enim merces operi vestro*; á sumnienie podobno záśniedźiáłe,
Ovid. 1. Pont, 1. zárdzewiáłe dla Niebá: *roditur ut scrabrá positum rubigine ferrum.* Poyrzyćież ná Brátá niegdy wászego, á teraz Oycá wászego y nászego S. ELIGIVSZA. Sumnienie iego co zá piękna sztuká, *conscia mens recti!* w ogniu miłośći Boskiey; wypolerowána, młotem boiáźni Boskiey wybita; bez przysády złego áfektu, szczerośćią zálecona; ostremi włośiennicámi, dyscyplinámi usloryzowana; rozmáitemi cnot SS. Kleynotámi bogáto
Eccli 50. sádzona: *Omni lapide pretioso.* Swieći przykłádnym żyćiem: *vir-*
S. Greg. 10. Mor. 17. *tutibus emicat, vitæ meritis coruscat*; lśni śię, o honor Boski y zbá-
1. Mach. 2. wienie ludzkie żárliwośćią: *zelando zelum DEI*; pała Chrze-
1. Tim. 1. śćiáńska BOGA y bliźniego miłośćią: *de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta.* Prácuiećie Pánowie ná odźie-
1. Cor. 4. nie y pożywienie: *operantes manibus vestris*; zbieraćie ná dźiatki; kupuiećie Kámienice; z tych dźieśiąći pálcy: spráwuiećie száty, sporzadzaćie sprzęty. Wszytko to igrzysko przećiwko prawdźie, mnieyszy nád páznogieć obrazek przećiwko

większey

większey nád Olbrzymá Osobie, cień przećiwko słońcu: prácá wászá przećiwko pracy ELIGIEGO: z ktorey on wspaniáłe buduie Klasztory, zápomaga szpitale, hoyne á częste czyni iáłmużny. I nie dźiw: kto się Niebá dorobił, łátwiey mu o źięmię: *& hæc omnia adijcientur ei.* Dorobił się ELIGI Niebá: ktorego ná źięmi wźiął dobry zadátek, *pignus hæreditatis*; od Wárpsztychá do Ołtarzá wźięty. Znáć że te ręce niezmázáne, kiedy ich Chrzyżmem pomásczono; znáć że te pierśi pełne świętych áfektow, kiedy ich krzyżowym kleynotem ozdobiono; znáć że tá głowá pełna Niebieskich myśli, kiedy ia w Infułę przybráno; znáć że wszytko ćiáło pełne cnoty, kiedy go w Biskupi ápparat ustroiono; znáć że tá práwicá spráwiedliwie młotkiem y inszemi instrumentámi robiłá, kiedy się Pástorałá dorobiłá: *Baculum gloriosum* (*Ier.* 48. **Baculum Pastoralis Officij.* Ephes. 1. *Pontific. Rom. in conf. Ep.

Powiádáia Oycowie SS. że słudzy Boscy świát opuśćiwszy: tych zabaw, ktoremi się ná świećie bez grzechu báwili y żywili, ná służbie Boskiey z trudná opuśćili; iáko nász S. Pátryárchá w Regule mowi: *Bráćia ktorzy umieia robić, niech robia: nie z chćiwośći ku zarobkowi, ále żeby się uchronili prożnowánia dusznego nieprzyiaćiela*: á ná inszym mieyscu robić nam pozwala: żebyśmy sobie doczesne potrzeby zarábiáli. Tákći Piotr S. od śieći do IEZVSA poszedł: *relictis retibus*: á przećię zás z śieći y z drugimi się żywił: czego dáie rácya S. Grzegorz Papież: *Quia negotium, quod ante conversionem, sine peccato extitit, post conversionem repetere culpa non fuit. Ze do tey roboty, ktora się przed náwroceniem nie grzeszyło: y po náwroceniu wroćić się nie grzech było.* S. Oycze: robotá twoiá bez grzechu, bo krwáwa z zasługámi praca; wiem że się tego nie wstydźisz: z czego BOG y z toba ma chwałę. Nie mamyć złotá; iedni nie názbyt, drudzy máło co, á trzeći nic cále: *pauperes facti*: ále tobie iesczcze zá żywotá, y w prożnym worku, o złoto cudowne nie trudno było: á dopieroż teraz. Zrobże nam S. Złotniku złota wolność: *Libertatem gloriæ filiorum DEI*; boć stá imieniem złota: á w rzeczy żywe śrebro, niestáteczna: *ubi enim zelus & contentio: ibi inconstantia: & omne opus pravum*; ołow, Kośćiołom y ubogim ćiężki *onus grave*; glina, zbytkuiacy w niey Narod szpeczaca: *coinquinationes & maculæ delicijs affluentes, in convivijs suis luxuriantes*; żelázo twárde: w błędách Kálwińskich, y Luterskich, ták wiele Szláchecckich, Mieyskich, y wieyskich Osob: w złych nałogách ták wiele grzesznikow, iák w pęćie trzy máiace: *ligatos ferrea sua voluntate.* Wolność ták piękny y rzadki w świećie kleynot: coż kiedy ná złe iuż nie raz obrocony: *ve-*

hom. 34. in Evang.

Ps. 78.

Rom. 8.

Iac. 3.

2. Petr. 2.

1. Petr. 2.

D *lamen*

Galat. 5. *tamen habentes malitiæ libertatem: in occasionem carnis dedimus.* To wolność, kto grzechom nie podlega: *liber in conscientia*; ná
Galat. 4. kogo bies nie ma práwá: *Quá libertate Christus nos liberavit.* Wszák ty S. Oycze (iak pisze S. Aodenus Rothomágieński Biskup) przyiáchawszy do Lemowiku Oyczyzny twoiey: tyleś dokazał: że się więźienia sáme otworzyły, łáńcuchy, káydány, y dyby z więźniow opádły; wyszli wszyscy wolno, y do Kośćiołá ubiegszy, od śmierći się sálwowali. Wszák: (tenże pisze) że gdyby po grobli bliskiey Kośćiołá twego, kogo zwiazánego, okutego wiedźiono ábo wieźiono, tedy by z niego wszytkie więzy y okowy opádły, iák tego nie raz doświadczono. Wszákeś ty święcona wodą, Krzyżem S. wezwániem Nayslodszego Imienia IEZVS, nie ziednego opętáńcá szátáná wypędźił. Niechże dźiś zá twoia przyczyna, otworza się oczy rozumu naszego, niech opádna z dusz nászych pętá grzecho-
Eccli. 36. we; wypadź z káżdego, złego nałogu szátáná. *innova signa, & immuta mirabilia.* Zrob nam S. Złotniku złote czásy; wszák tobie nie nowiná: złoto z Niebá, przy Grobie twoim, kto go
Sap. 6. bárdzo potrzebny, spuszczác: *in omni providentia:* nie nowiná prożne beczki Winámi, y inszemi pośiłkami nápełniać. Zrob nam złotych ludźi; bo to między námi naywięcey drew: *ho-*
Mar. 8. *mines velut arbores:* kámieni nieużytych: *induraverunt facies*
Ier. 5. *suas.* Pewnie kto myśli: o gdyby złoći ludźie byli; tożby się ználazł nie ieden Dyonizy tyran: coby im, ieżeli nie brody, iák swemu Apollinowi, tedy głowy, ręce, nogi odeymował; ználazłby się nie ieden zdraycá: coby, iák ow złodźiey ná szubienicę idacy, Mátce swoiey, ták on nie iednego złotego człowieká nos ábo ucho ugryzł. Co S. Ianowi, iuż od dawnośći w Niebie uwielbionemu, ná źiemi u ręki pálec ugryźiono, żeby go smokowi szkodliwemu w pálczczekę wrzucono: toby pewnie zá żywotá ieszcze złotemu człowiekowi y wszytkie zębámi pou-
Virg. ćinano: *vesana præ fame habendi*, Nie złote pálce, tylko ze złotym pierśćieniem, á zboycy rożnym ludźiom ućináli, ugryzáli: *auri fames! quid non mortalia pectora cogis?* Tegoć bym ia káżdemu życzył: żeby po szczęśliwych z źiemie do Niebá przenośinách, tak wźięte pálce, y wszytkie członki iego były. Pisze Legendá żywotá S. ELIGIEGO: że kiedy robił Trunę S.
Ioan. Bonif. Bagat. in admir. orb. 10. l. 1. c. 1. Marćinowi w Turonie: miał gospodę u iedney pobożney Mieszczki. Tá widzac Swiętego człowieká, gdy go raz strzygł Cyrulik, zebráłá włosy iego, y zá relikwie schowáłá. Leżáło to w skrzyni, że też y zápomniáłá; został Swięty Biskupem: iuż y umarł: á oto po iego śmierći, poczęło bywáć w iey domu, co

noc,

noc, śliczne Psálmow śpiewánie. Ze tego nie raz było: porwie się z łożká, chcąc doyrzeć co tákiego? á oto zkądśi iásne ná nię uderzyły promienie. Przelękłá się bárzo; y iuż się sypiáć w domu bałá. Ze było cudze kąty pośierać nie wygodá: udáłá się o porádę do Klasztoru, prośiłá w dom, sámego Opátá. Ten rożne inquizycye czyniąc, spytał: ieżeliby nie miałá iákich Relikwii; co gdy námienił: wspomniáłá coś iáko przez sen. A przeto zárazposzli do owey skrzynie, ktora gdy otworzyli: bárdzo z niey piękna uderzyłá wonność. Wyrzućiłá gospodyni, co było w skrzyni: á oto ná spodku w chustce záwiązáne Swiętego włosy. I włosy prácowitego ná Niebo Złotniká, ták piękne, wonne y świetne; á dopieroż Ciáło: po śmierći długo nieskáżitelne wdźięcznie pachnęło, oleykiem uzdrawiaiącym płynęło, y z grobu iásność wydawáło; á dopieroż duszá! y wymowić trudno: *Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit: quæ præparavit DEVS diligentibus se.* Tegoćbym ia káżdemu życzył: ták BOGV służyć; ták dobrze żyć, ták się chlebá dla Niebá dorabiáć: żeby nie tylko pálce, ále y włosy iego, po wypłáconym śmiertelnośći długu, po otrzymánym Krolestwie Niebieskim, swoy miáły szácunek: *capilli capitis omnes.* Zrob to S. Oycze; wszákeś náśládowcá Doktorá Narodow; á ten Koryntiánom pisał: żeby ták byli, iák y on: *Volo omnes vos esse sicut meipsum.* Nie masz w Polszcze rzadu: *& nullus Ordo.* Wszák Złotnicy Rzędy robią. Zrobże ty rząd w Koronie Polskiey: *Ordinem Cæli.* Zwyczáynie mowiemy: nie będźie z piasku bicz. Pánowie Złotnicy y z piasku by bicz zrobili, gdyby z tákiego, o iákim świadcza Historycy: że w Páktolu Lidyiskiey, w Tágusie Iberyiskiey, w Gángesie Indyiskiey, w Hebruśie Thráckiey rzece, złote piaski. A Plinius powiada: że naywybornieysze złoto, co rzekámi płynie. Według Mędrcá *Sap.* 7. Złoto respektem madrośći, piasek to miáłki respektem potężney opoki, proch respektem drogiego Dyámentu: *arena exigua.* Większego nierownie waloru niż złote, Ciało S. Antoniego Pádewskiego, w piasek się, procz niektorych Kośći á Ięzyká po dźiś dźień nieskáżitelnego, rozsypáło: *in pulverem arenæ similem.* Zwyczáynie záwźięći ludźie mowia: nie odpuszczę, poki mi piasku ná oczy nie násypią. O ukręćić bies z tego piasku bicz. Bicz to będźie miał ná ćię: żeć też BOG, po tobie się miárkuiac nie odpuśći: *Sic & Pater cœlestis faciet, &c.* Swięty Oycze: rozplećione, rozkręcone áfekty Pánow Chrześćiáńskich, Mágnásow Polskich, wielu familii y Bráctw: zápraw dźiś złotą miłośćią, złącz y skręć iednośćią, *ut unum sint*

Sur. c. 48
1. Cor. 2.
1. Cor. 7.
Iob. 38.
Erasm. in Adag.
S. Bon.
Matt. 18.
Io. 7.

sint. W proch rozsypáne splendece y splendory wskrześ y podźwigniy, niech do złotey przyida pory: *in pulchritudine pacis.*
Is. 32.
Prágnałeś S. Złotniku chwały sámego BOGA; prácowałeś, niewiernych pogan do wiáry náwrácałeś, cáła Flándrya tyś práwie Kośćiołowi S. pozyskał: ztąd iey Apostołem názwány. Cudá ktoreś czynił; szczegulnieś mocy Boskiey, á nie swoiey zasłudze przypisał. Przyznałby to ow ślepy: co przed iałmużną, aczkolwiek hoyną, ktorąś mu dawał, ręki umknął; prosząc ćię ráczey o oczy; tyś mu rzekł: nie umiesz śię bráćie należyćie żegnáć, otoż ćię náuczę; wźiąwszy go zá rękę przeżegnałeś, y záraz przeyrzał, á tyś mowił: nie ia grzeszny, ále wiárá tego káleki, moc Krzyżá S. iego uzdrowiłá. Wiem że ćię to święte, po dźiś dźień, nie opuśćiło prágnienie: żeby był BOG záwsze y wszędźie pochwalony: *à Solis ortu usq; ad occasum;* potrafżew to: żeby w Polszcze, w Krákowie, y ná káżdym mieyscu, złe przepádło, á dobre nástáło: *mala pelle, bona posce:* żebyśmy ztąd wielbili BOGA, y mowili: *sit Nomen Domini benedictum.* Naostátek, mowiemy: złota szwáycá wszędy przebiie: *aurum per medios ire satellites, & perrumpere amat castra.* Modlitwá goráca á godna, wszák zá złoto stánie: *Carò emitur, quod precibus emitur.* Niechże dźiś tákowa twoiá będźie przyczyná: niech zásklepione przed námi grzesznikámi uszy Páná BOGA nászego przeniknie, niech do Sercá Boskiego przeszyie; niech nam uprośi tę łáskę y rezolucyą: żebyśmy śię nie Niebá dla chlebá, ále chlebá dla Niebá dorabiáli.
Beierl. &c

A
M E
N.

Imprimatur.

M. BASILIVS PLASCZEWSKI S.T.D. & Profess. Canonicus Cathed. Crac. SS. OO. Crac. Præpositus, S.R.M.S. Librorum Diœcesis Crac. Censor, atq; Studij Almæ Vniversitatis Cracov. Generalis RECTOR. mpp.

Conciones

~~Dziewulskiego ks. Marcela~~

~~Złotnik chleba się dla nieba dorabiający~~

~~wyznawca Chrystusów S. Eligijusz.~~